

Guia d'aprenentatge

Serveis Socials

(6 ECTS)

Any acadèmic 2010-2011

Semestre: 3r Curs: 2n

Grau en Treball Social

Mòdul C: El context institucional del Treball Social

Matèria: Serveis socials

Grau en Educació Social

Mòdul B: Bases conceptuals i contextuals de l'Educació

Matèria: Claus polítiques i marc jurídic de la intervenció socioeducativa

Professora: Carme Fernández Ges

1.- Presentació de l' assignatura

L'assignatura de Serveis Socials estudia les formes d'atenció de les necessitats socials, els plantejaments actuals i els tipus de serveis existents així com la seva gènesi.

El contingut de l'assignatura ens possibilita conèixer les prestacions i els serveis que estan a l'abast dels ciutadans, i ens forma críticament en les diferents alternatives d'atenció social que tenim en la nostra societat. El nucli central és el contingut dels serveis socials a Catalunya, dins d'un marc local, autonòmic i estatal; tot i que inclou una introducció a d'altres serveis de benestar ja que hi estan relacionats i els treballadors socials i els educadors socials també hi exerceixen la seva professió.

L'assignatura s'ubica en el 2n curs del Pla d'Estudis, en ser coherent amb el procés formatiu, i serà a 3r i 4t curs que s'ampliarà el seu contingut amb d'altres assignatures vinculades amb la temàtica.

Les competències generals de l'assignatura són:

- Comprendre el funcionament dels diferents sistemes de benestar social, la seva acció protectora i els seus principals serveis i prestacions a nivell estatal i autonòmic.
- Comprendre els fonaments i referents teòrics, històrics, polítics i legals que afecten els processos de desenvolupament de persones, grups i comunitats.

A través de l'anàlisi dels diferents tipus de serveis i prestacions, com la renda mínima d'inserció, els centres d'acolliment o els serveis d'ajuda a domicili, entre d'altres, es reflexiona sobre els recursos socials. És interessant i important comprovar com els tipus de serveis existents, la seva quantitat i la forma de gestionar-los, estan influenciats per les polítiques socials que s'apliquen, cosa que fa que els serveis puguin ser, o en major o menor mesura, instruments de benestar i de cohesió social.

L'assignatura està estructurada en 4 eixos de treball. A partir del marc conceptual i contextual dels serveis socials, s'analitzen els plantejaments socioeconòmics i legals per avançar cap a una garantia de drets socials, es relaciona l'organització dels serveis socials amb la intervenció de les entitats proveïdores dels serveis, i finalment s'incideix en els tipus de prestacions tècniques, les funcions professionals i la

vinculació de la comunitat en l'atenció social.

2.- Competències a desenvolupar

- Competència 1: Identificar els trets característics dels serveis socials i de d'altres serveis de benestar.
- Competència 2: Conèixer les diferents vies d'atenció de necessitats i les interrelacions que existeixen entre elles.
- Competència 3: Comprendre els factors i condicionants del desenvolupament dels serveis socials.
- Competència 4: Comprendre l'estructura dels serveis socials i les formes d'actuació de les entitats proveïdores.
- Competència 5: Analitzar la tipologia de serveis socials i altres prestacions socials adients a diferents situacions.

3.- Continguts

Mòdul 1: Marc conceptual dels serveis socials

- 1.1. Concepte i objecte dels serveis socials.
- 1.2. Vies d'atenció de les necessitats socials: pública, social i empresarial.
- 1.3. Els serveis socials en sentit ampli. Sectors de benestar social.

Mòdul 2: Plantejaments ideològics i socioeconòmics

- 2.1. Condicionaments de l'evolució històrica dels serveis socials.
- 2.2. Justícia social: abast i límits de la responsabilitat pública.
- 2.3. Formes d'intervenció de les administracions i col·laboració públicoprivada.

Mòdul 3: Organització dels serveis socials a Catalunya

- 3.1. Configuració del Sistema de serveis socials. Objectius, mitjans i destinataris.
- 3.2. Principis rectors de la intervenció de les entitats i els professionals.
- 3.3. Estructura funcional dels serveis socials: competències i règims d'actuació.
- 3.4. Drets i deures de les persones usuàries.

Mòdul 4: Prestacions tècniques i d'altres recursos socials

- 4.1. La Cartera de serveis socials de Catalunya: Característiques i finalitat.

4.2. Els serveis socials bàsics i els serveis socials especialitzats: tipus, composició i funcions.

4.3. Principals prestacions econòmiques i tecnològiques.

4.4. Els professionals dels serveis socials: rol i mesures de suport. El voluntariat.

En el mòdul 1, *Marc conceptual dels serveis socials*, veurem les dues concepcions de serveis socials, en sentit estricte i en sentit ampli, i ens aproximarem als diferents serveis de benestar com a recursos existents per afrontar diferents necessitats socials. A partir de l'estudi d'aquestes necessitats, analitzarem els trets característics de la iniciativa pública, de la social i la mercantil com a vies d'atenció per satisfer-les, així com les relacions que hi ha entre elles. Vincularem tots els conceptes a través de l'estudi de la següent seqüència:

Necessitat social → responsabilitat pública – vinculació social → serveis de benestar → atenció professional / voluntariat → benestar social.

En el mòdul 2, *Plantejaments ideològics i socioeconòmics*, incidirem en els condicionaments dels antecedents històrics en els serveis socials, i en el que comporta la intervenció pública a partir de les responsabilitats assumides per part de les comunitats autònomes i l'Estat, en aquesta matèria. Ens plantejarem fins a on han d'intervenir els organismes públics i quin paper tenen (o han de tenir) les entitats privades proveïdores de serveis, per anar avançant cap a una garantia de drets socials.

En el mòdul 3, *Organització dels serveis socials a Catalunya*, ens endinsarem en el coneixement del Sistema català de serveis socials. Farem esment als seus objectius, principis i criteris de funcionament; també a l'organització territorial i a les competències dels organismes autonòmics i de l'administració local, vinculades als serveis socials bàsics i als serveis socials especialitzats. Finalment reflexionarem sobre els drets de les persones destinatàries: drets d'accés, dret a la informació, drets en els serveis diürns i residencials.

En el mòdul 4, *Prestacions tècniques i d'altres recursos socials*, estudiarem la tipologia de serveis socials. Coneixerem els tipus de serveis i prestacions econòmiques recollits a la Cartera de serveis socials de Catalunya, dirigits a diferents tipus de col·lectius i situacions, i la finalitat de cada un d'ells. Identificarem el rol dels professionals,

estudiarem les funcions dels equips bàsics d'atenció social (treballador/a social i educador/a social) i el compromís del voluntariat en l'atenció social.

4.- Resultats de l'aprenentatge

Al final del procés l'estudiant mostrarà les següents evidències de les competències desenvolupades:

- Tindrà coneixement de l'objecte i dels mecanismes d'actuació dels serveis socials.
- Contextualitzarà els serveis socials i comprendrà les característiques que els diferencien dels seus antecedents.
- Sabrà explicar els trets característics dels diferents serveis de benestar.
- Sabrà reflexionar entorn als drets de les persones destinatàries dels serveis.
- Serà capaç de descriure els principals tipus de serveis i de prestacions socials.
- Sabrà justificar i resoldre situacions hipotètiques aplicant els tipus de serveis socials i prestacions més adients.
- Tindrà destreses per a la utilització adequada de terminologia tècnica, la interrelació de conceptes i el raonament vinculat a les funcions professionals.

5.- Metodologia

5.1.- Activitats de la professora:

- Exposició dels fonaments teòrics, metodològics i professionals del programa.
- Elaboració de guies d'estudi.
- Guiatge en l'anàlisi de situacions d'actualitat.
- Proposta d'activitats a través del campus virtual.
- Orientació en la resolució de casos pràctics.
- Tutories individuals i/o en grup.

5.2.- Activitats dels /de les estudiants:

- Anàlisi de la realitat actual dels serveis socials a través de notícies de premsa, individualment i/o en grup, com a forma d'aproximació a l'entorn social.
- Participació en debats presencials i/o virtuals sobre temes relacionats amb l'assignatura.
- Lectura comprensiva de la bibliografia de referència i de les guies d'estudi.
- Activitats d'autoavaluació.
- Estudi i resolució de casos pràctics, orientats a treballar la tipologia de serveis i prestacions mitjançant situacions simulades.
- Treball presencial a l'aula complementat amb recerca d'informació documental.

D'aquestes activitats, unes són d'avaluació i altres són activitats d'aprenentatge.

6.- Bibliografia i recursos

Bayarri, V. (2006, setembre/desembre). Les entitats no lucratives i de voluntariat en la prestació de serveis socials. *Educació Social: Revista d'intervenció socioeducativa*, 34, 59-74.

Casado, D., Fantova, F. (2007). *Perfeccionamiento de los servicios sociales en España*. Madrid: Fundación Foessa.

Casado, D., Guillén, E. (2002). *Manual de servicios sociales (2a.ed.)*. Madrid: CCS.

Col·lectiu de professors/es de serveis socials (2008, abril). Una mirada a punts crítics de la nova Llei de Serveis Socials. *RTS: Revista de Treball Social*, 183, 87-97.

Fernández, C. (2003, desembre). El treball familiar en el servei d'ajuda a domicili: evolució i reptes de la professió. *RTS: Revista de Treball Social*, 172, 69-94.

Fernández, C. (2006, setembre/desembre). Serveis per a l'autonomia personal. Un dret molt esperat. *Educació Social: Revista d'intervenció socioeducativa*, 34, 44-57.

Fernández, C. (2007, setembre/desembre). Reflexions sobre la Llei 12/2007 de Serveis Socials. *Educació Social: Revista d'intervenció socioeducativa*, 37, 11-13.

Gómez, M. (2000). *Els serveis socials i la seva avaluació*. Barcelona: Universitat de Barcelona.

Pelegrí, X. (2004). *Cultura i política en els serveis socials*. Barcelona: Hacer.

Pelegrí, X. (2007, desembre). Nou marc legal sobre prestacions econòmiques. *RTS: Revista de Treball Social*, 182, 83-97.

Rubiol, G. (2007, desembre). La nova Llei de Serveis Socials de Catalunya i els professionals dels serveis socials. *RTS: Revista de Treball Social*, 182, 75-82.

Sen, A., Klitsberg, B. (2007). *Primero la gente*. Barcelona: Deusto.

Vilà, A. (2005). *Els serveis socials a Catalunya. Una visió històrica*. Girona: Diputació de Girona.

Villa, M. (1989). Els serveis socials i l'administració pública. Dins *Treball social: conceptes i eines bàsiques* (p.241-246). Barcelona: ICESB.

Villa, M. (1995, abril-). Fites legals en la història dels serveis socials. *Fòrum revista d'informació i investigació socials*, 1, 20-30.

Legislació bàsica

Llei 12/2007, d'11 d'octubre, de serveis socials de Catalunya. DOGC núm. 4990, pàg. 37788 (18.10.2007).

Llei 13/2006, de 27 de juliol, prestacions socials de caràcter econòmic. DOGC núm. 4691, pàg. 34503 (04.08.2006).

Llei 39/2006, de 14 de desembre, de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència. BOE núm. 299 (15.12.2006) Edició en català, suplement 29, pàg. 3550 (16.12.2006).

Decret 151/2008, de 29 de juliol, pel qual s'aprova la cartera de serveis socials 2008-2009. DOGC núm. 5185, pàg. 59988 (31.07.2008).

Pàgines web

http:// www.dixit.cat

http:// www.bcn.cat

http:// www.gencat.cat

7.- Sistema d'avaluació

7.1.- Activitats o instruments d'avaluació

- **Dos exercicis de reflexió**, sobre notícies de premsa o aspectes vinculats a les temàtiques tractades en el mòdul 1. Es realitzaran a classe en petit grup, i a través de l'aula virtual per als estudiants d'itinerari adaptat. Es lliuraran la setmana del 18/22 d'octubre.
- **Activitat individual d'anàlisi i síntesi**, sobre el contingut dels mòduls 2 i 3 del programa. Consistirà en respondre una sèrie de qüestions recollides a les guies d'estudi corresponents. El lliurament de l'activitat es farà la setmana del 15/19 de novembre.
- **Prova objectiva** dels tres primers mòduls del programa. Es realitzarà la setmana del 13/17 de desembre.
- **Examen final**. Consistirà en 4 preguntes de respostes sintètiques i en la resolució d'un cas pràctic sobre una situació social hipotètica en què s'aplicaran especialment els tipus de serveis i les funcions professionals més adients. Es realitzarà al final del semestre (gener 2011).

7.2.- Criteris d'avaluació

Les activitats d'avaluació continuada tenen un pes del 50%, i l'examen final el 50% restant. La ponderació i els criteris d'avaluació són els següents:

Exercicis grupals a classe	10%	Nivell de comprensió i reflexió.
Activitat individual d'anàlisi	15%	Claredat de conceptes i nivell de raonament.
Prova parcial	25%	Assoliment de continguts.

Examen final	50%	Ús adequat de terminologia tècnica, interrelació de conceptes i nivell discursiu.
--------------	-----	---

Els estudiants que no vulguin acollir-se a l'avaluació continuada, o no hagin superat les diferents activitats, podran examinar-se de l'assignatura al final de curs (juliol 2011).